

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamešne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ptujsko mesto pa Slovenci.

(Izv. dopis.)

V mirnem Ptujji je bilo nekaj časa sem ugodno življenje; nevojak z vojakom, meščan z uradnikom, Slovenec z Nemcem, — vse je v najlepšji slogi živelo, se skupaj radovalo in skupaj trpelo. In sedaj? Kak razloček! Vojaki, komaj so prišli, želé si uže v drugo mesto priti in se popolnoma od meščanov v stran vlečejo; uradniki se javnih prostorov izogibljejo in se po trudu dapolnem delu takoj k svojej rodovini vrnejo, ker od mesta za svoj trud druge hvale nêmajó, kakor ovado pri višjih. Na Slovence slobodno vsak pobalin blato meče! In kdo je vse te neugodnosti zakrivil? Mestno starešinstvo in nikdo drugi ne! Kar imamo to mestno zastopništvo, to je od leta 1876, v mestu več pokoja ni! Namesto da bi naši očetje za blagor občine skrbeli, občinsko premoženje kot dobri hišni gospodarji oskrbovali, zdravstveno, нравstveno policijsko izvrševali, ljudstvo pred krivo vago, mero itd. varovali, — namesto vsega tega pa tira občinsko starešinstvo veliko politiko. Občinski zastop je poslal dva „politikarja“ na Dunaj k nemškemu „parteiagau“ na mestne troške, kar je množino meščanov jako vznemirilo: — občinski zastop je stopil kot ud z zdatnim doneskom iz občinske blagajnice k hujskovalnemu nemškemu šolskemu društvu; občinski zastop je protest vložil proti znanej dr. Vošnjakovej resoluciji, zadevajočej šolsko pripravništvo v Mariboru; občinski zastop je sklenil in odposlal protest proti znanemu Stremajerjevemu ukazu zastran rabe deželnih jezikov pri sodnijah na Českem in Moravskem, kar nas v Ptujji gotovo toliko briga, kakor lanski sneg itd.

Od velike politike na nesnažno polje denunciacije ali ovaduštva je samo korak! Okrajni glavar g. Trautveter je prva žrtva ovadbe, ker se ošabnosti županovej uklanjavati ni hotel; kliči po preiskavi proti gospodom uradnikom so se najprej začuli iz mestnega starešinstva. Gospod župan je ptujskega jako mirnega in tolerantnega

prošta celo pri ministerstvu tožil, ker se je pri njem v shodu duhovnikov raba slovenskega jezika v cerkvenem uradovanji sklenila! Mestno starešinstvo je sklenilo gospoda profesorja Žitka pri deželnem odboru denuncirati in za njegovo odstranjenje prositi, ker nehče po političnem receptu g. Breznika in Piska zveličan biti! Župan je o priliki volitve v državni zbor drugemu profesorju, kateri se je predrznil kandidata o vojaških stvareh interpelirati, zažugal, da bode za njegovo odstranjenje iz Ptujja skrbel! Tako gre od osebe do osebe, od stana do stana! — Mestna policija služi samo mestnim očetom in njih nakanam! Pri volitvah v mestno zastopništvo morajo od hiše do hiše laziti in stare očete za novi odbor priporočati; pri volitvah v državni zbor lové volilce v delavnicah in pisarnah, da jih tako potem vlačijo na volišče. Kjer pa bi policaji biti morali, tam jih pogrešamo! Ves posel pri mestnem zastopništvu opravlja en uradnik kakor hoče in more. Župan je prva glava agitacije in hranilnični ravnatelj, ker to zadnje mu nese na leto, kakor pravijo, najmenj 6000 gld. Še tistih 100 gld., katere ima kot letni znesek, in katere so prejšnji župani navadno mestnim ubogim prepuščali, mirno v žep vtakne!

Gospod Pisk pa je pri vsem tem zraven, ta Pisk, kateri je preje v Kanizanskem predmestji ščeval in hujskal in kateri zdaj v mestnem starešinstvu hujska in draži! Mož bi rad pri svojej brezkončnej čestilakomnosti župan, okrajni načelnik, deželni in državni poslanec postal, akoravno nikdo ne vé, od kod je in kaj je preje bil.

To je tedaj strahovanje! Uradnike, profesorje, Slovence, kmete žalijo, obrekujejo in ovadujejo! Je-li, to je kaj ugodno življenje? Meščani ne smejo sami misliti, ne samostalno politikovati, to vse mestno starešinstvo za nje stori. Meščani smejo samo na komando prikimovati, kar jim g. Pisk veleval! Čuditi pa se moramo, da poštenja vredni možje, kateri v mestnem odboru sedé, to vse mirno gledajo!

„Slov. Narod“ štev. 93.

Gospodarske stvari.

Kako zamore poljedelec zvedeti kaljivost semen?

(F. L. Šimkovič v „Neue freimüth. Landbothe“.)

Marsikteremu kmetu še ni znano o kaljivosti semen. Tukaj priobčimo na kratko, kako se zamore na gotovi način zvedeti od raznih semen, koliko zrn je od ene sorte semena kaljivnih. O tem se lahko in vsak sejavec sam prepriča na takšen način. Vzeme se okrožnik ali plitva skleda. Na dno se položi kos sukna ali kosi pivnega papirja. Na to se naložijo semenska zrna, od ktere sorte se hoče zvedeti kaljivost, vsako posebej in potem zopet s kosom sukna ali lodna pokrije in to se mora do konca poskusa vlažno držati in posodva na primerno toplem kraji stati. Oglejmo si poskušnjo! Od 100 zrn na okrožnik djanih je po 5 do 6 dnevih 60 zrn čvrsto izcimilo, čez 2 dni, namreč šesti ali sedmi, je zopet 15 zrn izcimilo, na deveti den zopet 10 zrn, pa slabo, druga zrna še pozneje ali celo nič. Tako se zamore za gotovo vedeti, da od 100 zrn je le 60 dobro kaljivnih, pri ugodnem vremenu pa 70 do 75 zrn. Tedaj se razvidi, da le $\frac{3}{4}$ semena bodo cimile. Hitreje in krepkeje ko cimi, tem boljše se sme sejavec zanesti na seme, da je dobro. Zrna, ktera so pri poskušnji 3—4 dneve pozneje cimila, kakor druga, pri teh se še ne more za gotovo reči, da bodo na polji pod milim nebom in v slabem vremenu tudi cimila, ako pa, bodo pa slabe rastlinice in sejavce ne bode imel dobička od njih. Te poskušnje naj bi noben kmetovalec ne opustil, posebno tisti ne, kateri zrnje za seme od žitnih tržcev kupuje in pri tem dvomi, da bi zrnje ne cimilo.

Slednjič še omenimo, naj se semena za toliko več vzeme, kolikor je vsak izračunal, da ni kaljivno. Ako se vzame na oral 3 vagane pšenice, da se celi oral poseje, pokaže skušnja da le $\frac{3}{4}$ vsega semena izcimijo. Zato mora sejavec $\frac{3}{4}$ vagana več na en oral zasejati. Najpotrebnejša je poskušnja pri deteljskem in travskem semenu. Od teh sort je včasih le polovica kaljivna.

Spodaj stoječa tablica kaže kmetovalcem trpežnost kaljivosti imenovanih rastlin.

Semena kalj. trpežnost	Semena kalj. trpežnost
Ozimine 2—3 leta	Konoplje 3 leta
Jarine 2—3 „	Grah 3—5 „
Turšica 4 „	Leča 2 „
Proso 2 „	Bela repa 4 „
Detelja 2—3 „	Buča 2—3 „
Lan 4—5 „	

Naduha.

(Spisal A. Folakovski, dež. okrajni živinozdravnik.)

Druga po postavi zavarovana konjska bolezen je naduha, tudi nadušljivost, tesnoprsnost, zavpiha imenovan.

Ta bolezen ima svoj vzrok v zastareli, boleni spremembi pluč; konji, ki imajo toto bolenje so,

so v mirnem stanu popolnoma veseli, prav radi položeno klajo jedó in kdor v ti reči nima posebno ostrega in vajenega očesa, ta na takih konjih nič posebnega, izvanrednega ne zapazi, razun, če je bolezen že zelo huda postala. Drugače pa je s takimi konji, če se k delu in tekanju priganjajo. Tu se brž vidi, kako se taki konji hitro in težavno odehujejo, sopejo in hropejo. Pridruži se zamolklo, rahlo, pokašljevanje in kdor jih opazuje, zapazi, da priganjani k še močnejšemu delu in napenjanju v nevarnost pridejo se zadušiti. Ako se taka razvročena, vgnana žival bolj natanko opazuje, se vidi, da je oddihavanje, ktero se pri zdravem konji 10—14 krat v minuti ponavlja, pri takem konji na 60—70krat v minuti poskočilo. Dalje se ledvije pri oddihovanju zdravega konja le malo vzdiguje in vdira tako, da le oster opazovalec to vzdigovanje in odiranje opazi, pri nadušnem konji prav za prav plahutava in včasih v prenebljejih ali odstavkih podvaja in ponavlja. Vsi pomočki proti ti bolezní jo sicer za nekoliko časa polajšati in ostaviti morejo, ali popolnem ozdraviti je noben ne more. Uzroki, iz katerih ta bolezen prihaja, so različni. Največkrat pa je prehlajenje in sploh plučne bolezni njeni vzrok. Zastareli plučni katari se radi v stalno naduho prevržejo. Dostikrat je tej bolezni uzrok tudi to, da pluča na rebra in po prestanem plučnem vretji na trebušno mreno prirastejo. Pri prav starih konjih nastane naduha tudi potem, da vejice sapnikove s časom koščene nastanejo. Se mnogo drugih podobnih povodov se da najti, iz katerih se ta bolezen poraja.

Vreme in letina. Letošnjo spomlad zaostajamo z delom povsod na polji in po vinogradih. Skoro 3 tedne imamo sam dež in hladno, neugodno vreme. Sreča velika, da so lani kmetovalci pridelali precej krme za živino, sicer bi se zdaj huda godila za živinsko krmo. V vinogradih smo delali v deževji in blatu. Prve kopi je še neznano veliko. V nizkih legah je na Štajerskem trsje hudo pozeblo. Sadovja pa bi moralo letos mnogo biti. Cvet se pomalem razvija in hladno vreme pokončava mrčesje. Lani izostalo hroščevo leto utegne letos nastopiti. Zato je paziti na hrošče!

Sejmi na Koroškem: 1. maja Freže, Kapla, Renweg, Saksenburg; 3. maja sv. Andraž; 4. maja Labod, Podklošter, Dravberg zgornji; 9. maja Črna, Trg; 16. maja Celovec, Doberla vas.

Dopisi.

Iz Maribora. (Namazan dohtar, ščuvanje v „Marb. Ztg.“, reklamacije). Tukaj rogovili nemčursk dohtar, ki se pravim Nemcem po vsej sili štuli za zveličarja, akopram vedno menje marajo za njegovo brodenje. Pravde ali skrivnosti mu ne smeš zaupati, ako nečeš prve zgubiti ali druge izdane imeti. Nedavno mu je v Račah na dražbi ostalo neko posestvo s hišo vred. Proda jo kmalu nekemu kmetu. Ta mu baje 70 fl. nadavka da, ker

mu je dohtar obljubil, da rad čaka. No, dohtar res čaka in čaka, da mu kmet kaj denarjev privleče. Toda kmeta ni od nikod. Naposled se odpravi mustačasti dohtar v Rače in išče svojo hišo pa nje nikder ne najde. Kmet jo je podrl in vse odpeljal. Da se misliti, kako debelo je sedaj dohtar okolo sebe gledal. Škoda, da ni bilo „Bren-celjna“ zraven. To bi bilo nekaj za „smejati“. — Stara „Marburger Zeitung“ se je zopet spravila nad „Slov. Gosp.“ in ga imenuje „Hetzblatt“, t. j. ščuvarski list. Temu se ne čudimo. „Marburger Zeitung“ druga ne zna, nego Nemce na Slovence ščuvati ter je v tem ščuvanju postala uže prav strastna stara baba bljebetulja. Zadnji čas začela je se celó slovenski učiti pa naučila še se ni; sicer bi bila razbrala, da velepošteni g. profesor Žitek v „Slov. Gosp.“ ni zagovarjal pomnoženja gruntnega davka, ampak razlagal uzroke, zakaj jih dobimo na Štajerskem več, in dalje kako si pri reklamacijah zamorejo posestniki pomagati, da bodo kaj davka odbili. Pisal je tedaj za znižanje davkov, kar je veliko več vredno, nego zunasto blebetanje in strastno babje ščuvanje Nemcev na Slovence v „Marb. Zeitung“. Denimo pa, da je bila dovolj podučena, potem je pa ravnala po besedah: „Der Zweck heiligt das Mittel“ in je debelo navoščila svoje v tem slučaju obžalovanja vredne mariborske čitatelje, kajti drugih nima več, nego 47. — Naposled še omenimo, da se je k nam iz Gradca preselil izvrsten odvetnik, g. dr. Hirschhofer, ob enem posestnik v Kamci, kder je od znanega Seidla marsikatero grenko moral požreti, dokler niso temu ondi za vselej odzvonili. V soboto 23. aprila sta on in dr. Radaj poklicala v g. Goetzovo dvorano 150 kmetskih predstojnikov in posestnikov. Poslanec g. dr. Radaj je predsedoval, a g. dr. Hirschhofer je predčital izvrstno sestavljeno prošnjo, po katerej zamorejo posamezne srenje reklamirati zoper previsoko veenjani gruntni davek. Prošnja je bila z živahnim odobravanjem sprejeta, se tiska nemški in slovenski ter pošlje vsem srenjam mariborskega in št. lenartskega okraja. Hvala in slava takšnim moževom!

(Dalje prih.)

Iz Ptuja. (O skupščini okrajnega zastopa ptujskega dne 4. aprila. — Na dalje.) Smešno je bilo čuti, kako sta oba advokata Breznig in Strafella svoje govore započela s trdenjem, da se taka hranilnica nikakor in nikdar ne bode in ne sme dovoliti, čegar se veda njima nikdor ni verjel, sama pa na najmanje. Temu najbolje dokaz so Strafellove lastne besede, v ktere se je vjel in za koje ga na občni smeh zgrabil g. Žitek, namreč besede: „wenn aber die Bezirkskasse vielleicht doch ins Leben tritt“ odkod boste pa denarje dobili? Prav škoda, da se mu ni odsekalo: „od ruskih nihilistov“. — Računajoči v svojej prevzetnosti na neznanje drugih, trdijo neki pač radi rečeb, o kterih sami prav dobro vejo, da se ne vjemajo z resnico. Če res veste, da se po postoječih postavah okrajna hranilnica ne sme do-

zvoliti, zakaj pa se tako strastno zoperstavljate? K čemu ste si po nepotrebem tak v strahu za mestno hranilnico in posojilnico? K čemu so bili Vaši toliko nasprotni govori? Saj ste se brez vse brige mogli dati nasproti nadglasiti in celo mirno čakati, dobro znajoči, da iz tega kvasa nikdar na bode pogače. Če veste, da se okrajna hranilnica ne bode dovolila in ne sme dovoliti, k čemu bilo je tedaj Vaše grozenje onim, ki so bili očevidno namerjeni za predlog glasovati, in nemareči za Vaše pretnje zanj glasovali? Dr. Bresnig se je dvakrat po nemškem in enkrat po slovenskem zagrozil: „če boste za okrajna hranilnica štimali, je prav lahko mogoče, da Vam mi naša kapitali gorkundali“. Izvrstno je na to odgovoril č. g. Vodušek rekoč: „Možje! tega se ni treba strašiti, kajti tega ne bodo storili, oni so radi, če imajo svoje denarje na zanesljivem izposojene; kaj tega še storiti ne smejo, dokler se njim obresti v redu plačujejo; kaj bi pa potem, če bi to storili, s svojimi denarji počeli; bodo njim morebiti zastonj v kasi ležali, ali bodo še več papirjev za nje nakupovali, ko njih že zdaj imajo? Nič druga ni na tej pretnji, kakor bojijo se, da boste si potem raji v okrajnej posojilnici izposojevali, kder boste hitreje in brez tolikih neprilik in bolj po ceni do denarjev prišli, ko pri njih. In ker vse to sami dobro vejo, in ker se tega bojijo, zato Vas plašijo in se Vam grozijo. Če pa bi mestna hranilnica ali pa posojilnica itak na tak način sama proti sebi rogoviliti in Vas na deželi s tem v zadrege spravljati htela, še bolje za Vas in za celi okraj; saj veste, kam se imate potem obrniti, namreč k okrajnej hranilnici; ta Vam kapitalov ne bode „gorkundala“ če ste inache pri gruntnih knjigah na čistem. Denarjev pa bode tudi tu dovolj dobila pa pri tem Kaiserjevih obečanih 5000 fl. nikakor ne bo pogrešala.“ — Ta pretnja bila je tedaj zastonj ravno tako, kakor ona, s katero sta mnogospoštovana gosp. advokata na nas mestne Slovence in zlasti na prof. Žitka merila: „bomo si dobro zapomnili, kdor izmed Ptujčanov „wird durch seine Abstimmung die Interessen der Stadt Pettau schädigen“. Pitamo Vas, nemški Vollblut-liberalci, rojeni pri sv. Marku niže Ptuja, v Konjicah ali gde koder: kaj pa te ali nameravate zdaj z nami še storiti, ker smo se vendar predrzno glasovati za okrajno hranilnico? Bode se morda opet g. Waserju ali komu takemu na uho zašepetalo, naj se pošlje ta „na Pohorje“, uni v Weidenau, tretji v Ried itd.? Rad Vam verujemo, ko bi vse svojej slovenskej materi zveste sine kaj radi si zamenoli za kak par moravskih ali slovaških židov. Živela denunciacija in ptujski liberalizem! Pitamo ves izobraženi v resnici svobodo miselni svet: komu, če ga je poverjenj volilcev izbralo v okrajni zastop, zamore se zameriti, če se izvoljenec tam s vso gorečnostjo zanima za želje in potrebe svojih pooblastivcev? Slovenski okrajni zastop-

niki so si zavedni, da svoje dolžnosti prema okraju bar tudi v takej meri polnjujejo, če ne vestneje od onih, ki se pred vsem le za hasek mesta Ptuja potegujejo. Zatoraj: obesite vso visoko politiko in hujskanje proti Slovincem na kljuko, ter varujte si želje in zadeve ptujskega mesta kakor najbolje veste in znate ondi, kder je zato pravotôrišče, namreč v mestnem zastopu, da Vam ne bodo za mesto mnogo zasluženi možje, kakor g. dr. Ploj, prisiljeni obrniti Vam hrbet. Kot okrajnim zastopnikom pa nam je vsem sveta dolžnost za poboljšek celega okraja skrbeti, ne pa vsak za svojo občino. Če je sedajna večina okrajnega zastopa mislila: da za blagor okraja treba drugo cesto nastopiti in ne na onej ostati, po kateri je poprejšnja večina hodila in nje zdajna manjšina popustiti neče; pitamo Vas: ali res mislite, da bo se Vas večina ali nje posamezni udi spoplašili, če se njim groziti? Verujemo Vam, da Vas strašno jezi, ter Vam noč in dan ne dade miru, da se Vas ne večina okrajnega zastopa, pa ne posamezni udi nečejo bojati. Ali Bog pomagaj!

(Konec prih.)

Iz Čadrama. (Naše šolske razmere.) Zapisnik ljudskega številjenja Oplotniške občine kaže, da je v našem županstvu, v katero do zdaj še tudi 4 vasi tujih župnij spadajo, 2223 prebivalcev in med njimi se je objavilo samo 609 zmožnih branja in pisanja in 103 zmožnih samega branja. To ni $\frac{1}{3}$ stanovnikov naše občine, ki bi se ponašati imela, da nji je šola v kakšno korist služila. To je gotovo žalostna prikazen, posebno ako pomislimo, da naša šola ni najnovejših ena. Naša kronika priča, da so l. 1820 Čadramski farani prosili, naj se za celo župnijo ustanovi v Oplotnici šola. Vsakemu učitelju so obljubili 170 letne plače in prostovoljno možno bernjo, grajščinsko oskrbnitvo pa je obljubilo brezplačno stanovanje proti temu, da potrebna popravila farani iz svojega pobotajo. Pri tem je ostalo do l. 1859, v katerem se je blizu cerkve za 5800 fl. postavilo dosta veliko in primerno šolsko poslopje. Prvemu učitelju so pomnožili plačo potem l. 1868 do 330 fl., ko je število šolarjev že do 180 narastlo ter se je odločila tudi služba za drugega učitelja z letno plačo 200 fl. in prostim stanovanjem. Lani 1880 se je pa iz stanovanja 2. učitelja priredila nova učilna soba in naša šola postala trirazredna in število vseh otrok, ki so dolžni šolo obiskovati v Oplotniški in Ugovski občini, presega število 300. Iz tega je razvidno, da duhovna in svetna gospodinja je za poduk mladine že več let pri nas dovolj skrbela in je starejša silila, da so si lastno šolo postavili in svoje otroke k poduku pošiljali. Od kod potem ta prikazen, da le 609 stanovnikov naše občine brati in pisati zna?! Morebiti se pri nas šolarji le nemški učijo in nikdar pravilno slovenski brati in pisati ne znajo! Tega še nismo slišali,

ampak uzrok te prikazni bo ta, da veliko otrok neredno šolo obiskuje in se vsled tega res malo naučiti zamore, posebno ker starši doma gg. učitelje malo podpirajo, otroci pa, kakor hitro šolska leta prestojijo, obesijo svojo šolsko torbo s knjigami na klin, malo kedaj več čitajo in prej, kakor je 5 let minolo, so že vse pozabili, kar so se prej v lenem šolskem obiskovanju za silo naučili. — Drugi uzrok te prikazni pa je ta, da tudi naši šolarji že vejo za odstranjenje šibe iz šole in učiteljem nagajajo. Nočejo se učiti in učiteljem so roke zvezane. Nahajajo se tudi slabi starši, kakor povsod, ki svojim slabim otrokom potubo dajejo in so kar pripravljeni učitelje tožiti. Nasledek tega je, da se šolarji že semtrtje obnašajo kakor tolovaji. Pred par meseci telebne 12letni šolar tovarša s steklenico po glavi in mu njo nevarno razbije, da mera ranjenec več tednov ležati in hudobnež pride v sodnijsko preiskavo. Ravno ta razposajenec drugič v šoli v pričo učitelja tovarše z nožem drega in ko mu ta ukaže nož njemu dati, se zoperstavi. To je gospodu odveč, zato fanta tolovaja s šibo našeška in mati, od drugih podšuntana, gre k sodnji v Konjice toževat. Kaj bo iz tožbe, še ne vemo. A vse nam kaže, da cerkev je prej dobro skrbela za poduk mladine, ko je v nedeljskih šolah še na nadaljevanje poduka gledala, dajte nam tedaj zopet nedeljskih šol in odstranite neumno zapoved, da se proti božji postavi otroci hudobneži ne smejo več s šibo kaznovati!

Iz Dunaja. (Slavnostna knjižica) o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa dne 10. maja je ravnokar prišla na svitlo. Naslov ima: „Cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski“. Knjižica ima 6 prav lepih podob, med katerimi se posebno odlikujete podobi cesarjeviča Rudolfa in njegove prevzvišene neveste Šefanije. Knjižico, obsegajočo 20 strani, spisal je Ivan Tomšič, učitelj in urednik „Vrtčev“, a natisnil jo je Karl Rauch na Dunaji v prav lepi obliki. Mi jo živo priporočamo krajnim šolskim svetom in vsem prijateljem šolske mladine, da bi jo v prav obilem številu naročili in razdelili med slovensko mladino. Cena posameznim iztiskom s poštnino vred je 12 krajcarjev. Mislimo, da bomo ustregli slov. učiteljem in č. duhovščini, ako jim tu podamo ceno knjižice v večjih partijah skupaj: 10 iztisov jih velja fl. 1.—; 25 iztisov fl. 2.—; 50 izt. fl. 3.50; 100 iztisov 6 fl.; 500 iztisov 25 fl. Vsa naročila v tej zadevi naj se pošljejo naravnost na Dunaj pod naslovom: Karl Rauch, Buchdruckerei in Wien (VI. Hornbostelgasse 4.)

Od Pesnice. (Lažnji vci. Dalje.) Našim mariborskim liberalcem se je vendar enkrat začelo svitati, ker so vlogo napravili, naj se njihovi stari blagi bratje, to je stara cenilna komisija, odpravi in nova izvoli. To smo Slovenci uže davno želeli, ti gospodje pa še le takrat, ko je maček iz kiblje špeh znošil. Kaj pa Slovenci še le zdaj moramo

poslušati? Liberalski nemčurji pravijo vsem narodnjakom, ako hočejo reklamirati, povsod v Mariboru bodi v oštariji, bodi v štačuni ali se ve da le od liberaluhov: „da se Vam je tako visoko vcenilo, ste si sami krivi, ker ste Slovence volili v državni in deželni zbor.“ Lažnjivi buteljni ne vedo ali nečejo vedeti, da so liberalci grunte cenili od l. 1870—75, ko je še Seidl krono nosil. Posebno narodne srenjske predstojnike z enakimi govori strašijo, pa le svojo lažnjivost prodavajo. Najhujši je v tej reči nek mariborski „klopotec“, ki se samih bedarij kar cedi. Tudi pri nas na deželi se take liberalne pokveke nahajajo, katere so nekdam si na vse kriplje prizadevale pri volitvah za neomogle sirote Seidl Brandstetterja. Toda sedaj trosijo neumno laž med ljudstvo, posebno ženskih oseb se radi lotijo, „tega so Slovenci sami krivi, zakaj so Slovence volili!“ Ako ne bodo kmalu vtihnili, hočemo njih imena razglasiti v „Sl. Gosp.“ Taki so volkovi v ovčjih oblačilih, na njih sadu jih lahko poznate, ker le v judovski rog trobijo. Dragi narodnjaki ne poslušajte takih neslanih govorov od svojih nekdanjih tlačiteljev, ker s tem le hočejo narodne poslance in sedajno vlado očrniti in si pot nadelati za liberalne poslance pri prihodnjih volitvah, kajti močno jih grize, da nimajo več vsemogočnosti v rokah, s katero bi Vas v nekaterih letih s preobilnim obdačenjem iz posestev zapodili. Hvalevredni so naši slovenski in nemško-konservativni poslanci, ker se trudijo krivico po reklamacijah kolikor mogoče popraviti. Ako pustite iste laži-preroke, ki so v pretečenih 16 letih toliko nesreče v deželo pritirali, na krmilo, itak ne boste dolgo trate pred svojimi hišami tlačili.

Iz Tridenta. (Nekaj od našega slovenskega regimenta šte. 47.) Gotovo je, da ljubeznjiva mati svojega otroka nikdar ne pozabi, če tudi je daleč in uže dolgo ločen od nje. To se je pokazalo o zadnjih velikonočnih praznikih, ko ga ni bilo skoraj vojaka, ki bi ne dobil ničesar od doma. Nekateri dobili so samo pisma, drugi tudi novcev, tretji zopet, in teh je bila velika večina, prejeli so „kištice“, napolujene z mesom, kruhom in pisankami. Jednemu so poslali dobri oča 5 gold., ki so jih v kištico k jedilom položili, jednemu pa 2 fl. ravno tako. Kaj se zgodi? Oba sta morala ves denar na pošti oddati. Na pošti so preiskali „kištice“, in najdlji, da se denar skrivoma po svetu pošilja, kar je ostro prepovedano. Prašala sta, kaj storiti in naš gospod narednik je rekel, da se slobodno pritožita, ako hočeta še vrh tega vsaki 25 fl. za kazen platiti. Ako bi denar bili poslali po poštni nakaznici (nemški: Postanweisung), ne stalo bi več nego 6 krajcarjev in denar bi gotovo prišel v lastnikove roke. Tako pa ne samo, da ona dva nista dobila denarjev, od staršev njima namenjenih, še posmehuje se Vam slovenskim staršem lahonska poštna gospoda. Bodite tedaj drugokrat pametnejši ter, ako hočete

svojim sinom vojaške težave olajšati, pošiljajte denar posebej! Kteri čita „Slov. Gosp.“ je vsaki prošen, naj to naznani ap^lštem dotičnikom, ki bi utegnoli še v prihodnje po jednaki nevednosti škodo trpeti! — Tukaj je že celo spomlad, drevesa so uže vsa zelena in sadunosniki so uže davno odeveteli, cvetlice cvetejo, ledine in poljsko silje visoko zeleni, turšica in krompir uže davno iz zemlje prodirata. Samo vreme imamo prav slabo, vedno megla celi kraj pokriva in deževnih dni imamo več kakor zadosti. Posebno danes 21. aprila lije kakor iz vedra. Ob konci še vsem dragim staršem in sorodnikom, bratom in sestricam, prijateljem in znancem pošiljam v imenu vseh svojih slovenskih tovaršev najprisrčniši pozdrav!
Skrbinšek!

Iz Bizelja. (Nasvet.) Pred 30. leti sem v Kapelah pri Brežicah kaplanoval in že takrat sem djal nekaterim možem, da farna cerkva stoji na silno nevarnem kraji, le male nezgode in se razruši ali pa v jezersko dolino zdrči. Po lanskem potresu se je prvo zgodilo. K svojemu začudenju berem v „Slov. Gosp.“, da hočejo le polovico cerkve z zvonikom vred, kateri je le na oboku čepal, podreti in iz novega k staremu malovrednemu zidovju „prišlutiti“. Za Boga — le nobenih „krparij“! — Vsa cerkva mora podrena in na tem kraji lipe proti solnčnemu zahodu, kder je temelj črstev, tedaj kakih 6—10 seznjev od starega mesta, popolnoma nova pozidana biti, ako hočete kaj obstoječega imeti. Stroškov se ne bojte; Bog bo pomagal in vaša majka božja! — Pri sv. Duhu podfarni cerkvi na Bizeljskem je neki diplomirani mojsterskaza prizidal — ne s starim zidom sklenil — kor, nad kor postavil zvonik in kaj se zgodi? Že poprej je prezidovje odstopilo, lanski potres pa je vse novo razdobil, dokler staro trdno stoji. Glejte, zastonj so stroški! Še imam več enakih izgledov, pa prostora ni. Tedaj Kapelčani, le krparij ne!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pri mestnih volitvah v Ljubljani so Slovenci zmagali v 3. razredu sijajno. Narodni kandidatje dobili so 187—189 glasov, nemčurji 48—50. V 2. razredu so pa nemčurji za 5 glasov Slovence prehiteli slovenski kandidat je dobil 274, nemčur Pirker pa 279. V I. razredu je od 2 Slovencev zmagal samo g. Fortuna. V Trstu je bil cesarjevič Rudolf tudi od Slovencev z veseljem sprejet. Pri sprejemu mestnega svetovalstva ustavil je se pri poslanci Nabergoji ter ga vprašal, če je Slovenec in potem govoril z njim o raznih rečeh slovanski; cesarjevič govori namreč prav gladko česki in hrvatski. Laški pa ni spregovoril besedice ne. Na Dunaji delajo velike priprave za njegovo poročitev s princesinjo Štefanijo. Due 9. maja obhaja iz Schönbrunna belgijska kraljica s hčerko nevesto svoj slovesni vhod v

Dunaj in cesarski dvor. Drugi dan t. j. 10. maja bo poroka v Auguzarski cerkvi. Poročal bo kardinal Švarcenberg, vesdškof praški. — Državni zbor začel je dnes zopet zborovati. Začela je se razprava o državnem proračunu! Naši poslanci baje niso voljni več terpeti, da bi liberalci dragi čas trtili s praznim govorjenjem. — Postavo zoper oderube, katero je sklenil državni zbor, je dotični odsek v gosposkej zbornici precej prenaradil. Poljski in česki poslanci tirjajo pomnoženje konservativcev v gosposkej zbornici, ker sicer delajo zagrizeni liberalci preveč zaprek poboljšanju žalostnih nasledkov nemškega liberalizma. — Dunajčanje so res izvolili kričača dr. Weitlofa, ki je rekel pred volitvijo, da je Avstrija tako razdevana kakor Turčija! No, če je to res, kdo pa je razdeval, ali ne liberalci, ki so zadnjih 20 let zapravljivo gospodarili? To čutimo sedaj pri reklamacijah zavoljo gruntnega davka; 26 milijonov so liberalci dali potrošiti, a sedaj je toliko dela, nevolje in večjih davkov! V Varaždinu pogorela je konjeniška kosarna, 75 konj je zgorelo. — V Križevci je umrl škof Smičiklas. — Kardinal Mibajlovič gre z zastopniki hrvatskega naroda cesarjeviču Rudolfu čestitat. — Minister zunanjih zadev, baron Haimlerle, prejel je od cesarja veliki križ sv. Štefanovega reda.

Vnanje države. Francoski general Zogerot je prekoračil mejo ter maršira proti Tunisu, vojska je se toraj začela. Pravoč je, da bodo se Tunezi močno branili; studence so baje zastrupili. Vendar Francozi ženejo veliko vojsko na bojišče, tudi brodovje strelja na otok Tabarko in se ga polastilo. — Italijani se pa ne ganejo zoper Francoze, ker so se baje pogodili tako, da smejo Tripol, sosedno deželo v Afriki, takoj zasesti. — Turki in Albanci so se do krvavega stopli; Derviš-paša je 10.000 mož zbral in Albance blizu Stimlje prejel in razpršil; do sedaj je premalo poročil, da bi se moglo o nasledkih turške zmage soditi. Grkom so Turki obljubili, da jim iz dobra izročijo kos Tesalije in Epira. Toda Grki se močno orožavajo, kakor za najhujšo vojsko. — Ruski car biva v Gačini in je ministrom naročil priprav delati za volitve in državni zbor. V južni Rusiji kažejo se kmetje nemirni in izgahnajo grajščake iz posestev. V Varšavi je na vseučilišči ustanovljena stolica za predavanje o poljskem jeziku in književnosti. To je zopet korak do sporazuma med Rusi in Poljaci. Rimski papež Leon XIII. proglasijo o binškoštih več škofov za ruske katoličane! — Nemški Bismark neče Avstriji nobenih olajšav dovoliti in torej so se razgovori o novej kupčijski nagodbi razbili. Kaj to pomeni, razložimo prilično. Bismark ni naš prijatelj! To je gotovo, akoravno nemčurji naši to vedno namigavajo ljudem! — Grozne reči se godijo v Ameriki v deželi Peru. Sovražni Chilenci so v deželi, ob enem pa se Peruvijanci sami med seboj umarjajo in vse požigajo.

Za poduk in kratek čas.

Veliki teden na Dunaji.

III. Prenehajva tukaj opis, čitatelj prijatelj! da ti povem, kaké misli so pri teh prizorih rojile po mojih možganih. Priznam, da so me tu in tam prav globoko v srce zgrabili mogočno-radostni občutki. Kaka moč se vendar nahaja v krščanski veri! Ko bi pač zamogel kdo kakega rimskega cesarja od mrtvih zbuditi! Semkaj le naj bi ga peljal in mu te prizore pokazal. Gledal bi, da bi oči skipele, pa razumeti in raztolmačiti ne bi si znal ničesar. Manj čudno se dozdeva vsaj meni, ako kateri višji cerkveni služebnik kleči pred revežem, ter mu umiva in briše noge. On je vendar naslednik apostolov, katerim je Gospod rekel: „Ako sem jaz, vaš Gospod in Učnik, vam noge umil, morate tudi vi drug drugemu noge umivati. Vzgleđ namreč sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz vam storil, tudi vi storite. (Jan. 13, 14, 15).“ Ali če posveten mogočnež poklekne k nogam svojega naj manjšega podložnika, da mu skaže ljubezen služebnika, priča to jasno in glasno, da je po krščanstvu svet popolno spremenjen. Živo sem se spominjal besedi, ktere je škof Remigij pri krstu Klodviga zaklical temu zmagonosnemu voditelju Frankov: „Mitis depone colla Sigamber, adora, quod incendisti, incende, quod adorasti. Vkloni ponižno mogočni Sigamber svoj vrat, moli, kar si požigal, požigaj, kar si molil.“ Ali se ni vresničilo? Kako se proslavlja tukaj ponižnost, ta izključno krščanska čednost, v osebi, oblečeni v cesarski škrlat, in opasani z bridko sabljo. Vsled te kreposti nagne se Habsbursko žezlo in pripogne se glava, venčana s cesarsko krono, proti zapuščeni siroti. Tu se v resnici časti in čisla, kar se je v paganskih časih zaničevalo in sovražilo: dostojnost človeška v naj revnejšem služebniku. Pa ne samo naravske prednosti v človeku spoštuje krščanski vladar, on spoštuje v revežu sobrata Kristusovega, soodrešena in soljubljenca božjega — Boga in Kristusa samega. Zdrobljen je idol ali malik, ki se je molil pri paganih: oholi napuh in napuhnjena oholost rimskega cesarja, ki je v molenji in božjem češčenji krutih tiranov — v božjem Cesarji — zadobila svojo konkretno, skupno podobo. Golo resnico pisal je francoski učejnjak Chateaubriand v svojem vrlem delu „Genie du christianisme, duh krščanstva“ rekoč: da je le božji nauk zamogel paganski svet tako preobraziti, kakor ga je prestvarila in prerodila in prenovila vera krščanska. Komur želja se natančnejji podučiti o preobrazilnej sili in blaženi moči krščanstva, naj prelistka omenjeno delo duhovitega pisatelja (roj. 1769; umrl 1848). — Sedaj pa nazaj v cesarsko dvorano. Po dovršenem umivanji umila sta si cesar in cesarica roke; na to je prinesel komornik na dragocenem krožniku 12 možnjic, v vsakej po 30 srebrnikov;

višji ceremonijer jih je po vrsti podajal cesarju in cesar jih je obešal možem na vrate; jednako cesarica. Po dognanem opraviilu zapusti najprej cesar dvorano, spremljan od imenitnih in plemenitnih dvornikov, in za temi cesarica, obdana od zlahtnih gospá, katerih dolga oblačila so zasegela lep kos dvorane. Kmalu smo odišli tudi duhovniki in ostali gledalci. Če je med odhodom kdo v tebe tresnil, dejal je mirno „pardon“ in ti si mu češ, nečes, moral uljudno odzdraviti „o prosim lepo“, in vse poravnano. Zunaj na dvorišči so stale kočije, na ktere so naložili strežniki z jedili napolnjene zaboje, zraven pa posadili dedece in babice, ter jih odpravili domov. Ni manjkalo gledalcev, ki so željno oči metali na skrite jedi in po njih suhe sline cedili. Opoldne bila je prelepa slovesnost končana.

Na veliki petek vršile so se pomenljive in genljive ceremonije, kakor poljubovanje sv. križa, prenašanje naj Svetejšega v stransko kapelo, procesija k božjemu grobu. Točno ob 9 uri došla sta Nju veličanstvi k predigi in pasijonu. Ko je celebrant odložil mešni plašč in dovršil z asistenco počesečenje in poljubovanje križa, sredi kapele na črnem tepihu ležečega, pristopila sta cesar in cesarica s svojim spremstvom h križu, da tudi Ona opravita svojo pobožnost. Trikrat sta se priklonila, pomolila in poljubila sv. razpelo. Tako so storili tudi nadvojvode, nadvojvodinje, kamorniki in drugi dostajanstveniki in dvorniki. Po sv. meši šla je procesija s svetim rešnim Telom čez koridor — hodnik v majhno, notranjo dvorno kapelo — in nere Burgkapelle — kder je bil postavljen prekrasen božji grob, ves razsvetljen od brezbrojnih lučic in okinčan z naj finejšimi, zvezimi rožicami. Ko duhovniki opravijo svoje večernice pred božjim grobom, vzdigneta se car in carica in podasta v svoje sobe.

(Dalje prih.)

Smešničar 16. Nekdaj je v neko jezično ženo udarila gromska strela. Škodila njej drugače ni nič, samo jezik je bil zadet, da ni mogla govoriti. Mož je bil tega močno vesel. Živela sta v lepem miru, kakor še nikoli poprej. Črez leta dni, udari v ženo zopet gromska strela pa njej jezik odveže, da zopet govori. Ko je to njeni mož čul, je se toliko prestrašil, da mu je samega strahu jezik mrtvouden postal ter je omolknil.

Razne stvari.

(Zahvala). Blaga gospa A. Bračkovó, supruga tukajšnjega prvosednika in uđa okr. zastopa, darovala je za šolsko bukvarnico precejšnje število knjig, za kar se najtoplejšje zahvaljujem.

Štef. Kovačič,

nadučitelj pri sv. Marjeti na Pesnici.

(Ljubljanski tiskar g. Rud. Milic) je dal natisnoti pesen z napevom g. Nedveda v F-dur „K poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo“. Pridjana je kratka životopisna črtica obeh zaročen-

cev! Cena posameznim iztisom je 3 kr.; 10 iztisov velja 25 kr., 100 iztisov 3 fl. 25 kr.

(Kamol. podp. društvu v Celji) so darovali: Čg. Gregorij Presečnik, kaplan v Cirkovicah 5 fl. Jurij Prekoršek, posestu. na Zg. Hudinji 10 gld. Po č. g. P. Donatu 5 fl. Vlčg. Jožef Zelenc, župnik v pokoji 2 fl. Za zidanje poslopja šolskim sestram preč. gosp. dekan Bosina Jan. iz Kozjega 6 fl. 50 kr. Bog plati!

(Prošnja zoper previsoko vcenitev gruntnega davka), za posamezne srenje sestavljena od dr. Hirschhoferja, se dobi tiskana nemški in slovenski pri g. dr. Radaji v Mariboru.

(Slavni admiral plem. Tegetthof) roj. Mariborčan, dobi tukaj letos krasen spomenik. Postavljen bo na Tappainerjevem trgu pred realnim poslopjem.

(Hudega zločinstva) dolžijo posestnika Bogmeta na Ptujскеj gori. Pravijo, da je nalašč dal proti ognju zavarovati 3krat in 3krat hrame užgal, letos 3 marca. Zavarovan je bil za 700 fl.

(V Konjicah) je 71letni Miha Pepelnjak, oskrbljenec v zavodu, ki ga je milijonar Lamprecht brez posebnega ozira na verske potrebe pred nekolikimi leti ustanovil, in nepoboljšljivi šnopsar zblaznil, umoril ženo in smrtno ranil sebe in še dve ženski.

(Mariborski paromlin g. Kriehuberjev) je stal 300.000 fl. Na posilni dražbi ga je kupila Innsbrukska hranilnica za 55.400 fl., ki je bila še za 200.000 vknjižena na vsa posestva.

(Staro pošto v Mariboru), katero poslopje v poštni ulici je tudi bilo plem. Kriehuberja po sili prodano, da sedaj novi gospodar, dunajski Reiser, ki kot advokat dunajske hranilnice na leto zasluži 50—60.000 fl., podirati in na njegovo mesto pozidati veliko palačo na dva nadstropa. Razni delavci so tega prav veseli.

(Novo jetnišnico) za 200.000 fl. namerava vlada staviti v spodnjem Štajerskem. Tri mesta: Maribor, Ptuj in Celje se potegujejo za jetnišnico.

(Staremu Vitanjskemu gradu) se je stena odtrgala in v grabo zvrnola, da je okrajno cesto 15 metrov daleč zasula.

(Pri Možgancih) je železniški hlapon posestnika Andraša Goloba ugrabil in zdrobil.

(Gornje Savinjska posojilnica) imela je lani 216.637 fl. dohodka, 215.452 potroškov, v rezervnem fondu 2040 fl.

(V Žavci) so osnovali denarstveni zavod pod naslovom: Savinjska posojilnica v Žavci, vknjiženo društvo z neomejenim poroštvom. Predsednik je g. J. Hausenbichler, g. Grohmann je denarničar, g. Jož. Žigan zapisnikar, č. g. J. Jeraj in g. A. Stiglic odbornika. Želimo dobro srečo!

(Za nemo-gluhe) otroke 6—12letne je od deželnega odbora v Gradci do 31. maja razpisanih 10 štipendij.

(Spremembe v Lavantskeje škofiji). Č. g. Anton Pajmon gre za župnika k Novištifti pri Gornjem

gradu. — Prestavljeni bodo č. gg. kaplani: Dr. Anton Subač v Maribor za II. stolnega kaplana, Martin Napast k Veliki nedelji, Martin Jurkovič v Ljutomer, Ivan Nedeljko k sv. Martinu pri Wurmbergu, Jožef Jurčič v Žavec in Šimon Dueman k sv. Martinu na Paki.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Žičker 20 fl. (ustn. in letn. dopl.), Vošnjak in Meško Mart. po 1 fl.

(Dražbe.) 4. maja Jožef Straus v Gradiški 12937 gld. (dr. Duchatsch toži), grof Brandis pri sv. Bolfanku na Kogu 10.330 gld. Anton Sterdien pri sv. Antonu na Pohorji 12055 gld.

Loterijske številke:

V Gradci 23. aprila 1881: 55, 3, 66, 40, 57.
Na Dunaji " " 83, 14, 41, 53, 43.
Prihoduje srečkanje: 7. maja 1881.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 77.20 — Srebrna renta 78.30 — Zlata renta 93.85 — Akcije narodne banke 820. — Kreditne akcija 316. — 20 Napoleon 9.33 — Ces. kr. cekini 5.55 —

Zahvala.

Ker podpisanemu ni mogoče vsakemu svojih dragih nespremenljivih prijateljev za pristrčne čestitke, ki so mu došle ob priliki njegovega godovanja, posebno odpisati, se s temi vrsticami vsem javno prav srčno zahvaljuje.

Jurij Tutek,
kanonik.

Za cerkvenika

želi priti, **mežnar v Celji** pri gg. kapucinih, 27 let star in dobro izučen.

1-3 Mlin na Pesnici

s tremi tečaji je na prodaj v Vutomarcih župnije sv. Andraša v Slovenskih goricah.
Več pové posestnik sam.

2-3 Feliks Schmidl v Mariboru, v koroškej ulici šte. 18.

priporočuje svojo veliko zalogo drožene žganjice, višnjeveca, slivovice itd., kakor tudi vinskega oceta ali jesiha in jesihove esence; vse lastnega pridelka in po najnižjej ceni.

Razlaganje sv. rožnega venca

za vse dni meseca maja z dodatkom navadnih molitev; devetdnevnic in tridnevnic, kakor tudi nekaj pesem. Po nemškem predelal in pomnožil o. Hrisogon M. z lepo podobo na čelu.

Velja trdo vezana v pol platnu 75 kr. v pol usnji 80 kr. Vse usnate 95 kr., z zlatim obrezkom pa 1 gld. 15 kr. Po pošti po 5 kr. več.

Dobivajo se v katoliški bukvarni na stolnem trgu, hiš. št. 6. v Ljubljani.

Obseg knjige je sledeči: I. Zakaj imamo Marijo častiti in kakó? (1.—4. dan.) Kako Marijo častimo z rožnim vencem (5. in 6. dan.) Kaj pomeni križ, vera, upanje in ljubezen, Gospodova molitev, angelski pozdrav. (7.—15. dne.) Potem sledi razlaganje 15 skrivnost veselega, žalostnega in častitega rožnega venca. (16.—30. dan); 31. dan: Usmili se duš v vica.

II. Navadne molitve: Juterna in večerna; meddnevne molitve; rožni venec naše ljube gospé presv. Sreč. Sv. meša. Spovedne in obhajilne molitve. Lavretanske litanije. Devetdnevnic — tridnevnic.

III. Pesmi: Mariji Devici rožnovenski, Tebe Marija želim poslati itd. vsib vkup 11 Marijinih pesem.

Knjižica je toraj prav pripravna za šmarnice, zraven pa tudi za druge čase, kakor adventne. Marijinih praznikov in sploh za lastni in drugih poduk. Bodi tedaj vsim toplo priporočena.

* * *

Enako je ravno kar izišla knjižica:

Sveto leto.

Na 130 straneh obsega:

- Molitve pri obiskovanji treh cerkev s trojnimi litanijami, ki se edino smejo pri očitni službi božji moliti, t. j. vsih Svetnikov, lavretanske in presv. Imena Jezusovega.
- Poduk o odpustkih. Jutranja in večerna pobožnost; sv. meša, križev pot, rožni venec.
- Dostavek popolnih odpustkov, ki se za morejo vsaki dan meseca zadobiti; sostavek nepopolnih, lahko zadobljivih odpustkov. Toraj tudi ta knjižica ni le za zdajno, ampak tudi kako poznejše sveto leto in zaradi raznih molitev in dodatka o odpustkih vedno podučljiva in polna duhovnega dobička za verno ljudstvo.

Velja z lepim zavitkom 25 kr. v katoliški bukvarni.

1-2